

อนาคตประเทศไทย

จากความโกลาหลสู่ระเบียบใหม่ประเทศไทย

(From Chaos to New Order)

ประเวศ วะสี

การประชุม Think Tank ครั้งที่ ๙

สถาบันคลังปัญญาด้านยุทธศาสตร์

๒๔ มกราคม ๒๕๕๖

๑.

ทฤษฎีความซับซ้อน (Complexity Theory)

สังคมปัจจุบันเป็นระบบซับซ้อน (Complex System) จึงมีอาการไม่เหมือนสังคมโบราณ ทฤษฎีความซับซ้อน (Complexity Theory) อาจช่วยให้เข้าใจความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบันได้ดีขึ้น

ในระบบซับซ้อนมีความเชื่อมโยงกันยาวไกล หลายมิติ ซับซ้อนและเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงรวดเร็วและกว้างขวาง การเปลี่ยนแปลงแม้เล็กน้อยที่จุดหนึ่ง ซึ่งห่างไกล ก็สามารถส่งผลกระทบต่อความเชื่อมโยงมาก่อให้เกิดผลใหญ่โต ณ อีกจุดหนึ่ง ซึ่งไม่เข้าใจต้นสายปลายเหตุ และผลนั้นอาจร้ายแรงประดุจลมสลาตันได้ ตัวอย่างเช่นมีนายอะโรคนหนึ่งเล่นหุ้นอยู่ที่นิวยอร์ก อาจมีผลทำให้ระบบการเงินของไทยพังทั้งระบบก็ได้ ดังที่เรียกกันว่า “ปรากฏการณ์ผีเสื้อกระพือปีก” อันหมายถึง ประดุจว่าผีเสื้อตัวหนึ่งกระพือปีกอยู่ที่ห่างไกล อาจส่งผลขยายตัวเป็นลมสลาตัน ก่อให้เกิดความเสียหายใหญ่หลวงในอีกที่หนึ่งได้

เนื่องจากสังคมปัจจุบันเชื่อมโยงกันอย่างซับซ้อน สภาพโกลาหล (Chaos) จึงเกิดขึ้นได้ง่าย และเกิดขึ้นทั่วไป อย่างไม่มีใครจะไปแก้ไขได้

แต่ในสภาพโกลาหลนี้เมื่อเข้มข้นถึงขนาด จะเกิดปรากฏการณ์ที่เรียกว่า Self-organization คือ ก่อตัวขึ้นมาเองเป็น **ระเบียบใหม่** (New order)

Dee Hock ผู้ก่อตั้ง Visa Card บัญญัติศัพท์ขึ้นใหม่ว่า **Chaordic** คือเกิด Chaos ขึ้นก่อนแล้ว Order ตามมา

ระเบียบใหม่นี้พยากรณ์ไม่ได้ว่าจะเกิดขึ้นเมื่อใดและอย่างไร เพราะแม้เกิดจากปัจจัยเก่าๆ แต่ก็ไม่เหมือนเก่าเป็นของใหม่โดยสิ้นเชิง ประดุจน้ำที่แม่เกิดจากไฮโดรเจนและออกซิเจน แต่ก็ไม่ใช่ไฮโดรเจนหรือออกซิเจนเลย น้ำเป็นของใหม่โดยสิ้นเชิงที่ผุดบังเกิดขึ้นใหม่ ฉะนั้นที่เรียกว่าระเบียบใหม่ที่เกิดขึ้นหลังสภาพโกลาหล เป็นของใหม่โดยสิ้นเชิง แต่บอกไม่ได้ล่วงหน้าว่าเป็นอย่างไร

๒.

อนาคตประเทศไทย จากความโกลาหลสู่ระเบียบใหม่

โดยทฤษฎีความซับซ้อน พยากรณ์ได้ว่าอนาคตประเทศไทยคือ “จากความโกลาหลสู่ระเบียบใหม่”

ขณะนี้ก็เห็นชัดเจนว่า ประเทศไทยมีความโกลาหลมากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม โลกก็เช่นเดียวกัน เราต้องเข้าใจว่ามันเป็นเช่นนั้นเอง เพราะมีเหตุปัจจัยให้เป็นเช่นนั้นจึงไม่เป็นอย่างอื่น ถ้าเราเข้าใจว่ามันเป็นเช่นนั้นเอง จะได้ไม่มีความทุกข์หรืออกลุ่มใจจนเกินไป เพราะมันเป็นธรรมดา และมันเป็นอนิจจัง คือไม่ตายตัวอยู่เช่นนั้นตลอดไป เขาเรียกว่าเป็นระยะเปลี่ยนผ่าน (Thailand in transition) ไปสู่จุดลงตัวใหม่ได้

ถ้าสังคมมีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดควบคุมไว้ก็จะตายตัวคิดอะไรใหม่ไม่ได้ แต่ขณะนี้สังคมไทยมีผู้คนที่คิดแตกต่างหลากหลายมาก ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความขัดแย้งกันนี้มีทั้งปัจจัยเร่งให้ไปสู่ความรุนแรงและปัจจัยที่ป้องกันความรุนแรง

ในขณะที่แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจแบบตะวันตกนำไปสู่วิกฤตการณ์ ทางสังคม สิ่งแวดล้อม และจิตใจ อย่างรุนแรง ผู้คนก็สนใจแสวงหาแนวทางเลือกพัฒนาใหม่กันมากขึ้นเรื่อยๆ จะเป็นเศรษฐกิจทางเลือกการศึกษา ทางเลือกเศรษฐกิจสีเขียว การพัฒนาอย่างยั่งยืน เศรษฐกิจพอเพียง หรือแนวทาง GNH แบบภูฏาน หรือเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ หรือเศรษฐกิจชุมชน หรืออะไรอื่นก็ตาม แต่คือการดิ้นรนออกไปจากสถานะเดิม ในขณะที่กระแสการพัฒนาแบบเดิมหรือแบบตะวันตกที่ครองโลกอยู่ ประสบความปั่นป่วนและวิกฤตมากขึ้น กระแสทางเลือกการพัฒนาต่างๆ ก็จะเข้มข้นมากขึ้น เมื่อสภาพโกลาหลมีมากถึงขนาดและถึงจุดวิกฤต ระเบียบใหม่ (new order) ก็อุบัติงเกิดขึ้นอย่างทันทีทันใด

แต่จะเกิดเมื่อใด อย่างไร และมีลักษณะอย่างไร ไม่มีใครพยากรณ์ล่วงหน้าได้ แต่จะไม่เหมือนกับที่ใครคนใดคนหนึ่งหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง อยากให้เป็น เพราะความอยากของใครคนใดคนหนึ่งหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งเท่านั้น แต่ปัจจัยทั้งหมดที่เป็นส่วนประกอบของสถานะใหม่นั้นมีมากมายมหาศาล

เปรียบเทียบสภาวะความเป็นคน

ความเป็นคนเป็นระเบียบใหม่ มีแร่ธาตุ สารต่างๆ มากมายเป็นองค์ประกอบที่ท่านรวมเรียกว่า ดิน น้ำ ลม ไฟ แต่ความเป็นคนก็ไม่เหมือนกับคุณสมบัติของแร่ธาตุต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบของร่างกายเลย

ความเป็นคนเป็นคุณสมบัติใหม่ที่เหนือมิติขององค์ประกอบ ฉันทิ

ระเบียบใหม่ประเทศไทยที่จะอุบัติง่เกิดขึ้น ก็จะมีมิติเหนือไปกว่าองค์ประกอบเดิมๆ ของสังคมไทย ความเห็นชอบ ความดีริชอบ และการกระทำชอบ ของคนในสังคม ยิ่งมากเท่าไรก็ยิ่งเป็นปัจจัยบวกต่อระเบียบใหม่ประเทศไทยที่จะอุบัติง่เกิดขึ้น

๓.

สำนึกใหม่-มุมมองใหม่

ในรอบ ๑๐๐ ปีที่ผ่านมา สังคมไทยตกเข้าไปอยู่ในสำนึกและมุมมองชุดหนึ่ง ที่มีส่วนนำมาสู่วิกฤตการณ์ในปัจจุบัน

สำนึกและมุมมองชุดนี้เกิดจากการรุกรานโดยจักรวรรดินิยมตะวันตก

อำนาจอันมหึมาของจักรวรรดินิยมตะวันตกที่รุกรานไปทั่วโลก รุกรานประเทศเพื่อนบ้าน และคุกคามประเทศไทยนั้น น่าสะพรึงกลัวและน่าตกใจมาก ขนาดทำให้ขวัญหนีดีฝ่อและซ็อกได้ ความน่าสะพรึงกลัวในอำนาจอันมหึมาของประเทศตะวันตก ทำให้เราเกิด **สำนึกตัวย่อยอย่างรุนแรง ว่าเราไม่มีอะไรเลย เราสู้เขาไม่ได้เลย เราไม่มีความรู้**

สำนึกและมุมมองอันนี้ ทำให้เราจัดการศึกษาชนิด **“ต่อท่อความรู้-มาจากยุโรป”** และพัฒนาประเทศตามแนวตะวันตก

การจัดการศึกษาชนิดต่อท่อความรู้มาจากยุโรป ทำให้คนไทยไม่รู้จักแผ่นดินไทย

การพัฒนาตามแนวตะวันตก เป็นการ**พัฒนาแบบเบียดเบียน** (Extracting development) คือสกัดเอาจากคนอื่นและจากสิ่งแวดล้อม ดังที่เข่นฆ่ายึดเอาประเทศอื่นเป็นเมืองขึ้น แสวงกำไรสูงสุด โดยทำลายสังคมและทำลายสิ่งแวดล้อม การพัฒนาแบบนี้ทำให้โลกเสียหาย

เมื่อประเทศไทยพัฒนาจากสำนึกตัวย่อยว่าเราไม่มีอะไร ก็อ่อนแอ ขาดพลังที่รักษาบูรณภาพและดุลยภาพในตัวเอง และดุลยภาพกับโลก การเสียบูรณภาพและดุลยภาพย่อมนำไปสู่ความเจ็บป่วย วิกฤต และรุนแรง

ความจริงประเทศไทยมีจุดแข็ง ที่คนอื่นไม่มี

ถ้าเราพัฒนาจากจุดแข็งของเรา เราก็จะแข็งแรง และทำได้ง่าย เพราะทำจากสิ่งที่เรามี ไม่ใช่ทำจากสิ่งที่เราไม่มี

เพราะความสำคัญคือว่าเราไม่มีอะไร และการศึกษาที่ทำให้คนไทยไม่รู้จักแผ่นดินไทย เราจึงไม่รู้ความจริงประเทศไทย ไม่รู้ว่าประเทศไทยมีจุดแข็งที่เราควรจะพัฒนาจากจุดแข็งของเรา

เนื่องจากวิกฤตโลกปัจจุบันเป็นวิกฤตอารยธรรมตะวันตก ซึ่งหมายถึงวิถีคิด จิตสำนึก และวิถีการพัฒนา ที่ครองโลกมาด้วยอำนาจตะวันตก ไม่สามารถจรรโลงโลกให้มีบูรณภาพและดุลยภาพได้แล้ว

คนไทยควรสลัดตัวไปสู่อิสรภาพ จากการถูกครอบงำแบบเดิมๆ

มีสำนึกใหม่ เห็นสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง

เห็นว่าแท้จริงประเทศไทยนั้นรุ่มรวยด้วยทรัพยากรนานาชนิด มีจุดแข็งที่คนอื่นไม่มี

ประเทศไทยควรพัฒนาจากฐานความแข็งแกร่งของตัวเอง สร้างบูรณภาพและดุลยภาพ ทั้งภายในและภายนอก เป็นประเทศที่โดดเด่นและมีบทบาทช่วยโลกได้

๔.

จุดแข็งของประเทศไทย

ประเทศไทยมีจุดแข็งทาง “ภูมิวัฒนธรรม”

ภูมิ หมายถึง ภูมิประเทศ ที่ตั้งของประเทศ

วัฒนธรรม หมายถึง ภูมิปัญญา หรือ ปัญญาที่ติดแผ่นดิน หรือ ปัญญาที่เกิดจากการเรียนรู้ของวิถีชีวิต ร่วมกันของกลุ่มคนที่สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมหนึ่งๆ

คำว่าวิถีชีวิตร่วมกันมีความหมายกว้างและครอบคลุมมาก

วัฒนธรรมกับสิ่งแวดล้อมสัมพันธ์กัน สิ่งแวดล้อมในที่ต่างๆ ไม่เหมือนกัน วัฒนธรรมจึงมีความ หลากหลายไปตามชุมชนท้องถิ่นต่างๆ

ที่ตั้งและภูมิประเทศของประเทศไทยทำให้ผลิตอาหารได้เหลือกิน การเป็นประเทศที่สามารถ ผลิตอาหารได้เหลือกิน เป็นจุดแข็งอย่างยิ่งของไทยเพราะในอนาคตโลกจะวิกฤตอาหาร ถึงโลกจะ วิกฤตอย่างไรๆ ถ้าประเทศไทยสามารถรักษาจุดแข็งนี้ เราก็จะไม่เป็นไร เนื่องจากภูมิประเทศเหมาะสม กับการผลิตอาหาร คนไทยจึงมีวัฒนธรรมการผลิตอาหาร หรือ เกษตรกรรม ที่สิงคโปร์ หรือฮ่องกง ไม่ มี เพราะภูมิประเทศต่างกัน แต่เพราะระบบเศรษฐกิจแบบเป็ดเป็ด เกษตรกรจึงจน และสิ่งแวดล้อม ถูกทำลาย ประเทศไทยจึงควรมียุทธศาสตร์อาหารที่เป็นการพัฒนาอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน คือมีความ เป็นธรรมทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และต้องคิดเผื่อแผ่ถึงชาวโลกที่อดยากด้วย

ประเทศไทยมีจุดแข็งเรื่องที่ตั้งของประเทศ

ประเทศไทยตั้งอยู่ตรงศูนย์กลางของอาณาบริเวณที่ครั้งโบราณเรียกว่า สุวรรณภูมิ หรือ อูษาคเนย์ หรืออาเซียน แต่โบราณเป็นจุดเชื่อมต่อการค้าขายระหว่างโลกตะวันออกกับโลกตะวันตก ดังเห็นได้จากขุดพบลูกปัดและเหรียญต่างๆ รวมทั้งเครื่องปั้นดินเผา อันมาจากโลกตะวันตกในบริเวณ ภาคใต้ของไทย

จุดแข็งในเรื่องที่ตั้งของประเทศเช่นนี้ เราควรจะทำยุทธศาสตร์อาเซียน ให้ไทยมีบทบาทในการเป็นศูนย์กลางประสานผนึกความเข้มแข็งของประเทศอาเซียน ประเทศอาเซียนถ้าผนึกกันจะมีประชากรเป็น ๒ เท่าของสหรัฐอเมริกาที่มีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง ควรศึกษาให้เข้าใจอารยธรรมสุวรรณภูมิดั้งเดิม และนำมาเป็นพลังที่สำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนา

นอกจากประเทศไทยจะเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างการค้าแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างโลกตะวันออกและโลกตะวันตกดังกล่าวแล้ว ขณะนี้ยังต้องถือว่าเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างเหนือใต้ คือ จีนและพม่า กับมาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย อีกด้วย เท่ากันเป็น “สี่แยกประเทศไทย” คือเชื่อมโยงหมดทุกทิศ จุดแข็งเรื่องที่ตั้งของประเทศไทย สามารถอำนวยประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม วิชาการ และการเมือง ถ้าเรารู้จักจัดการให้ดี

จุดแข็งทางวัฒนธรรมของไทย

สังคมไทยมีวัฒนธรรมยิ้มแย้มแจ่มใส ส่งประกายความสุข มีความเป็นมิตร มีความอ่อนโยน มีความยืดหยุ่นประนีประนอมสูง ทำให้คนชาติอื่นอยากคบค้า อยากมาเที่ยว อยากมาประชุมในประเทศไทย อาหารไทยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทยก็ได้รับความนิยมเป็น ๑ ใน ๕ ของอาหารระดับโลก คือ จีน ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส อิตาลี และไทย นอกจากนั้นอาหารไทยยังเป็นอาหารสุขภาพ เพราะส่วนประกอบเช่น หอม กระเทียม พริก กระชาย ตะไคร้ มีคุณสมบัติเป็นยา ที่อาจป้องกันโรคหัวใจ โรคมะเร็ง การแพทย์แผนไทย เช่น การนวด การประคบด้วยสมุนไพร ยาสมุนไพรที่พิสูจน์แล้วว่า มีประโยชน์จริง มีประโยชน์ทั้งทางสุขภาพและทางเศรษฐกิจ ยิ่งเรื่องศิลปวัฒนธรรมต่างๆ รวมทั้งศาสนสถาน ศาสนวัตถุ และศาสนธรรม ทั้งหมดล้วนเป็นทุนหรือทรัพยากรวัฒนธรรมอันมีค่า

ทรัพยากรทางวัฒนธรรมสามารถนำมาใช้พัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนได้ ซึ่งอาจเรียกว่า “เศรษฐกิจวัฒนธรรม” โดยให้ต่างจากระบบเศรษฐกิจเบียดเบียน ที่เบียดเบียนสังคม สิ่งแวดล้อม และขาดความเป็นธรรม เศรษฐกิจวัฒนธรรมจะเป็นเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งและมั่นคงที่สุด เพราะอยู่บนวิถีชีวิตของเราเอง และจะต้องเป็นเศรษฐกิจเพื่อชีวิตของคนทั้งมวล และการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุล ทั้งระหว่างคนกับคนและระหว่างคนกับธรรมชาติแวดล้อม

ความอ่อนโยนและความใจดีในวัฒนธรรมไทยเมื่อบวกกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้เกิดจุดแข็งใหม่ในเชิงแข่งขันได้ จะขอยกตัวอย่างสัก ๒ เรื่อง เรื่องหนึ่ง คือ การพยาบาล วิชาพยาบาลเป็นความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่ แต่ความอ่อนโยนในวัฒนธรรมไทยทำให้พยาบาลไทยเป็นพยาบาลที่ดีที่สุดในโลก ลองเทียบกับความแข็งแกร่งต่างในวัฒนธรรมอื่นๆ ดูก็จะเห็นภาพ ในยามที่โลกมีผู้สูงอายุมากขึ้น และต้องการการบริบาลอย่างมาก พยาบาลไทยและผู้บริหารไทยจะมีความต้องการอย่างที่เราเรียกว่า

ไม่มีที่สิ้นสุด การรักษาพยาบาลทั้งแผนปัจจุบัน และแผนไทย เป็นจุดแข็งทางเศรษฐกิจวัฒนธรรมได้อย่างสบาย อีกเรื่องหนึ่งคือ **ต่างชาตินิยมนำเครื่องบินมาซ่อมในประเทศไทย** ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่น่าเชื่อ เพราะช่างไทยจะซ่อมเครื่องบินเก่งกว่าฝรั่งได้อย่างไร ปรากฏว่าที่เขาชอบมาซ่อมที่ประเทศไทยนั้น เพราะ **“ช่างไทยมีน้ำใจ”** ขณะที่ซ่อมหากพบส่วนใดที่ควรซ่อม แม้ไม่อยู่ในสัญญา ก็ทำแถมให้ด้วย ส่วนฝรั่งเขาจะทำเท่าที่มีในสัญญาเท่านั้น ฉะนั้นเทคโนโลยีบวกร้ำน้ำใจอย่างไทยก็เป็นจุดแข็งของเราได้

อีกเรื่องหนึ่งที่มีในวัฒนธรรมไทยคือความยืดหยุ่น ประณีประนอมและความสามารถในการเจรจา โกล่เกลี่ยความขัดแย้ง คุณสมบัติด้านนี้ช่วยให้เราไม่ถูกยึดครองโดยจักรวรรดินิยมตะวันตกเหมือนประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้ไม่ตกเป็นเมืองขึ้นของญี่ปุ่น ไม่ตกเป็นผู้แพ้สงครามในสงครามโลกครั้งที่ ๒ ทำให้สามารถยุติสงครามระหว่างคนไทยด้วยกันเองในการต่อสู้ทางอุดมการณ์เรื่องคอมมิวนิสต์ เป็นต้น ในขณะที่โลกเต็มไปด้วยความขัดแย้งและมหาอำนาจไม่สามารถแก้ไขได้ เพราะมหาอำนาจของเป็นคู่กรณีของความขัดแย้งคนไหนในฐานะที่มีทักษะในการเจรจาโกล่เกลี่ยประณีประนอม ควรจะมีบทบาทสร้างสันติภาพในโลก ถ้าประเทศไทยไม่ทำบทบาทเรื่องสันติภาพก็จะถูกดึงเข้าไปสู่ความขัดแย้งทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก ประเทศไทยจึงควรทำงานในยุทธศาสตร์สันติภาพโลก

๕.

พลังแห่งบูรณภาพ ๓ ประการ ของประเทศไทย

จุดแข็งของประเทศไทยดังกล่าวในตอนที ๔ สามารถนำมาเป็นพลังแห่งบูรณภาพ ๓ ประการที่
เชื่อมโยงกัน

โลกวิกฤตเพราะพัฒนาแบบแยกส่วน

การจะมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ต้องการพลังบูรณาการที่ผนึกองค์ประกอบต่างๆให้เข้ามา
เชื่อมโยงกัน สมอง ดับ ปอด หัวใจ และอวัยวะต่างๆ ถ้าต่างคนต่างไป เราก็เป็นคนอยู่อย่างนี้ไม่ได้ ที่
เราเป็นคนมีสุขภาพดีก็เพราะองค์ประกอบต่างๆทั้งหมดมีบูรณภาพและดุลยภาพ ภูมูแจสู่อุณาคตของ
ประเทศไทย คือ พลังบูรณภาพ ๓ ระดับ (รูปที่ ๑)

๑. พลังแห่งบูรณภาพในตัวเอง
๒. พลังบูรณภาพแห่งอาเซียน
๓. พลังบูรณภาพของโลก – สร้างสันติภาพโลก

รูปที่ ๑ พลังบูรณภาพของประเทศไทย ๓ ระดับ

๑. บูรณภาพในตัวเอง ๒. บูรณภาพแห่งอาเซียน ๓. บูรณภาพของโลก - สร้างสันติภาพโลก

จุดแข็งของเราเป็นทุนหรือทรัพยากรเพื่อการพัฒนาอันมโหฬาร อยู่ที่ **จินตนาการและการจัดการ** คนไทยต้องมีจินตนาการใหญ่กว่าเราสามารถทำเรื่องที่มีความหมายอันยิ่งใหญ่ ทั้งต่อตัวเราเอง และต่อโลกได้ และมีการจัดการที่ดีที่ทำให้เรื่องที่เป็นไปไม่ได้เป็นไปได้

เราจะต้องสร้างบูรณภาพและดุลยภาพขึ้นในประเทศของเราให้ได้ เมื่อประเทศมีบูรณภาพและดุลยภาพก็จะหายวิกฤต แข็งแรง มั่นคง ยั่งยืน

ประเทศไทยจะต้องทุ่มเทกับยุทธศาสตร์อาเซียนให้ทั้ง ๑๐ ประเทศ ผูกกันให้เข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การเมือง สร้างสันติภาพ และมีอำนาจต่อรองในการสร้างสันติภาพ

ประเทศไทยกับสันติภาพโลก ต้องมีระบบสนับสนุนให้คนไทยและประเทศไทยมีบทบาทในการสร้างสันติภาพโลก ทำให้ประเทศไทยเป็นที่ซึ่งนานาชาติจะมาคุยกันเรื่องสันติภาพ

การทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศแห่งการจัดการประชุมนานาชาติ เป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะเป็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจ วิชาการ ชื่อเสียงเกียรติคุณ และเป็นประโยชน์ต่อโลก

ผมเคยเป็นประธานคณะกรรมการวิจัยขององค์การอนามัยโลกภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ในแต่ละปีกรรมการจะโหวตกันว่าปีหน้าจะประชุมที่ไหน ถ้าปีไหนออกมาว่าจะประชุมที่ประเทศไทยคนจะเสกกันเสียงดัง เพราะนานาชาติชอบมาประเทศไทยนี้เป็นจุดแข็งของเราที่เราควรจะใช้ให้เป็นประโยชน์ให้เต็มที่

เพื่อสร้างแรงบันดาลใจว่าคนไทยทำการใหญ่ได้ จะขอยกตัวอย่าง รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดล กับ Prince Mahidol Award Conference มูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดล ตั้งขึ้นเมื่อ ๒๐ ปี ก่อนเพื่อให้รางวัลระดับโลกทำนองเดียวกับรางวัลโนเบล สำหรับผู้ค้นพบหรือประยุกต์ใช้ความรู้ทางการแพทย์และสาธารณสุขที่มีประโยชน์ต่อประชาชนจำนวนมาก คณะกรรมการตัดสินรางวัลเป็นคณะกรรมการนานาชาติ มีคนไทยเป็นประธานและกรรมการร่วมกับนักวิชาการที่มีชื่อเสียงระดับโลกหลายคน บางคนได้รับรางวัลโนเบลและรางวัลระดับโลกอื่นๆ ตลอดเวลา ๒๐ ปี ที่ผ่านมา การให้รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดลสามารถรักษามาตรฐานสูง เป็นที่สรรเสริญของชาวโลก ผู้ได้รับรางวัลนี้ ๒ คน ต่อไปได้รับรางวัลโนเบลอีกคนหนึ่งไปได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการใหญ่องค์การอนามัยโลก Prince Mahidol Award Conference เป็นการประชุมนานาชาติในเรื่องนโยบายสุขภาพ จัดเป็นประจำที่ประเทศไทยทุกปี เป็นการประชุมที่มูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดล รัฐบาลไทย องค์การอนามัยโลก และองค์กรระดับ

โลกหลายองค์กร เช่น มูลนิธิร็อกกีเฟลเลอร์ มูลนิธิบิลล์เกตส์ ร่วมสนับสนุน เป็นเวทีที่ผู้นำนโยบาย
สุขภาพจากประเทศต่างๆ มาร่วมประชุมอย่างใส่ใจยิ่ง ทั้ง ๒ เรื่องนี้ต้องทำด้วยมาตรฐานสูงยิ่งจึง
รักษาการเห็นคุณค่าระดับโลก เป็นเครื่องแสดงว่าคนไทยก็สามารถทำเรื่องดีระดับโลกได้ เราจึงไม่ควร
ดูถูกตัวเอง คนไทยและประเทศไทยจะต้องใช้จุดแข็งของตนเองทำงานที่สำคัญๆ ระดับโลก

๖.

สรุปอนาคตประเทศไทย

โดยทฤษฎีความซับซ้อน สามารถพยากรณ์ได้ว่า อนาคตประเทศไทยคือความโกลาหลจะเข้มข้นถึงจุดหนึ่ง ระเบียบใหม่จะผุดบังเกิดขึ้น ท่ามกลางวิกฤตใหญ่โลก สังคมไทยควรจะสลัดตัวออกจากสำนึกเก่า อันเป็นสำนึกด้วยที่เกิดจากการรุกรานโดยจักรวรรดินิยมตะวันตกเมื่อ ๑๐๐ กว่าปีก่อน เห็นประเทศไทยตามความเป็นจริง ว่าเรามีจุดแข็งที่คนอื่นไม่มี เราควรพัฒนาจากจุดแข็งของเราเอง

ประเทศไทยมีจุดแข็งอย่างน้อย ๓ ประการคือ

๑. **เรื่องอาหาร** ประเทศไทยผลิตอาหารได้เหลือกิน ในขณะที่โลกจะวิกฤตอาหารเพราะฉะนั้นเราจะไม่เป็นไร ถ้าสามารถรักษาจุดแข็งไว้ และควรใช้ยุทธศาสตร์อาหารทำให้เกิดบูรณาภาพและดุลยภาพของประเทศ ไม่ใช่เอาเปรียบเกษตรกรและทำลายสิ่งแวดล้อมอย่างที่แล้วมา

๒. **ที่ตั้งของประเทศ** ประเทศไทยตั้งอยู่ที่ศูนย์กลางของสุวรรณภูมิ หรืออุษาคเนย์ หรือ กลุ่มประเทศอาเซียน อยู่ในฐานะที่จะเป็นศูนย์กลางของอาเซียน ควรทำยุทธศาสตร์อาเซียนที่มุ่งประเทศอาเซียนทั้งหมดเข้าด้วยกันให้เกิดบูรณาภาพและดุลยภาพ ทั้งในตัวเองและกับโลก

๓. **วัฒนธรรมไทย** วัฒนธรรมอันอ่อนโยน ประณีประนอม ยืดหยุ่น มีความสุข ทำให้ประเทศมีเสน่ห์ ที่ผู้คนทั่วโลกอยากมาเที่ยว มาคบค้า มารับบริการ จุดแข็งนี้สามารถทำประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม ได้อย่างมหาศาล คนไทยมีทักษะในการเจรจาไกล่เกลี่ย ควรจะมีบทบาทในเรื่องสันติภาพโลกนั่นคือ ประเทศไทยควรยกระดับตัวเองไปทำเรื่องสันติภาพโลก ที่มหาอำนาจทำไม่ได้ เพราะตัวเองเป็นคู่กรณีเสียเอง

อนาคตประเทศไทยอยู่ที่พลังบูรณาภาพ ๓ ระดับ ที่เชื่อมโยงกัน คือ

พลังบูรณาภาพในตัวเอง

พลังบูรณาภาพในระดับอาเซียน

พลังบูรณาภาพในเรื่องสันติภาพโลก